QUAN EL SO ES TROBA AMB EL GEST: COM FACILITAR L'APRENENTATGE DE LA GRAMÀTICA EN PERFILS TÍPICS I ATÍPICS

1. La gramàtica és difícil?

La gramàtica és difícil?

- Quines estructures gramaticals els costen més, al vostre alumnat?
- Per què creieu que els errors gramaticals són tan persistents?

EL REPTE

La gramàtica és difícil.

EL REPTE

parlo, parles, parla, parlem, parleu, parlen

A simple vista, les diferències són mínimes.

EL REPTE

parlo, parles, parla, parlem, parleu, parlen

A simple vista, les diferències són mínimes.

- El problema no és la capacitat de memoritzar.
- És…

1. **detectar i distingir** les formes en la cadena de la parla,
2. relacionar-les amb el **significat**,
3. i **recuperar-les** ràpidament.

EL REPTE

La **morfologia (verbal)** és especialment complexa:

- riquesa morfològica
- baixa prominència acústica

EL REPTE

La **morfologia (verbal)** és especialment complexa:

- riquesa morfològica

I read	*Jo llegeixo*
You read	*Tu llegeixes*
He/she/it reads	*Ell/ella llegeix*
We read	*Nosaltres llegim*
You read	*Vosaltres llegiu*
They read	*Ells llegeixen*

- baixa prominència acústica

EL REPTE

La **morfologia (verbal)** és especialment complexa:

- riquesa morfològica

I read	*Jo llegeixo*
You read	*Tu llegeixes*
He/she/it reads	*Ell/ella llegeix*
We read	*Nosaltres llegim*
You read	*Vosaltres llegiu*
They read	*Ells llegeixen*

- baixa prominència acústica

LLE**G(EIX)** –ES (cat)

LE(E) –S (esp)

LU –ET (fin)

…

EL REPTE

Nadons que aprenen la seva **L1**

Infants (poblacions **típiques i atípiques**)

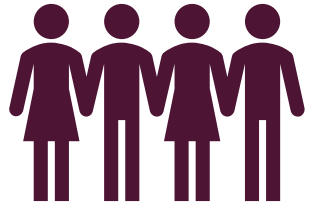

Adults **L2** (poblacions **típiques i atípiques**)

infant de 3 anys?

català com a **L1**?

persona amb **TDL**?

adult aprenent **L2**?

1. *Aquest és més millor.*
2. *Els nens va jugar.*
3. *Aquests és meus.*
4. *Nen menja poma.*
5. *Aquest no jo.*
6. *Vaig en casa.*
7. *Quan era petit, vaig anar a l'escola cada dia.*
8. *Ho vaig explicar-li.*
9. *Jo sabo la resposta.*
10. *El noi que vaig parlar.*

infant de 3 anys?

català com a **L1**?

persona amb **TDL**?

adult aprenent **L2**?

2. Hi ha elements facilitadors?

ELEMENTS FACILITADORS

En parelles o en grups:

ELEMENTS FACILITADORS

En parelles o en grups:

VALORE-M'HO!

ELEMENTS FACILITADORS

En parelles o en grups:

1. Com heu traslladat la **informació**?
2. Qui ha tingut més **èxit**?
3. Per què heu pensat que aquest **mètode funcionaria**?
4. Feu el mateix amb el **vostre alumnat**?

ELEMENTS FACILITADORS

El llenguatge natural és **multimodal**:

això vol dir que integra **pistes** comunicatives tant **acústiques** com **gestuals**.

ELEMENTS FACILITADORS

El llenguatge natural és **multimodal**:

això vol dir que integra **pistes** comunicatives tant **acústiques** com **gestuals**.

De fet, això passa des de ben aviat…

ELEMENTS FACILITADORS

mip

mipa

mipi

mipo

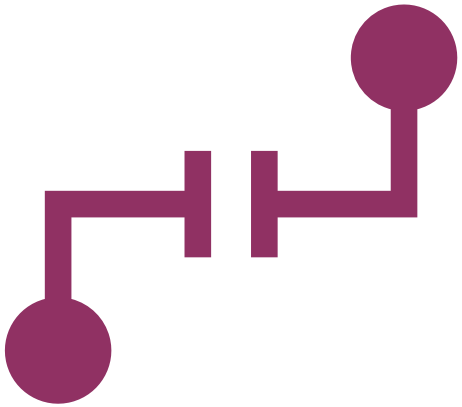

ELEMENTS FACILITADORS

mip

mipa

mipi

mipo

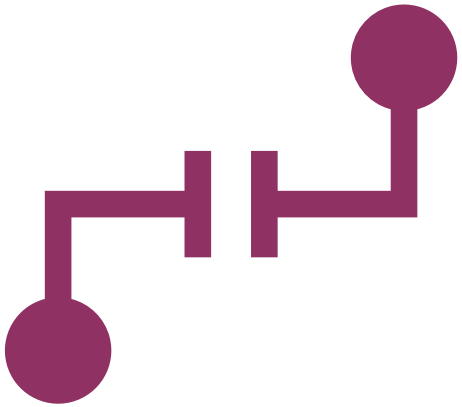

Quin dels dos equips ho recorda millor?

1. LA PROSÒDIA

Estava menjant
vs.
estava *menjant*

- Modula la parla
- Dirigeix l'atenció
- Clarifica significat

ELEMENTS FACILITADORS

1. LA PROSÒDIA

Estava menjant
vs.
estava *menjant*

- Modula la parla
- Dirigeix l'atenció
- Clarifica significat

2. EL GEST

- Funció facilitadora: reforça informació verbal
- Funció compensatòria: aporta informació que no apareix en la parla

DUAL CODING

ELEMENTS FACILITADORS

gestos rítmics

1. LA PROSÒDIA

Estava menjant
vs.
estava *menjant*

- Modula la parla
- Dirigeix l'atenció
- Clarifica significat

2. EL GEST

- Funció facilitadora: reforça informació verbal
- Funció compensatòria: aporta informació que no apareix en la parla

DUAL CODING

ELEMENTS FACILITADORS

gestos rítmics

1. LA PROSÒDIA

Estava menjant
vs.
estava *menjant*

- Modula la parla
- Dirigeix l'atenció
- Clarifica significat

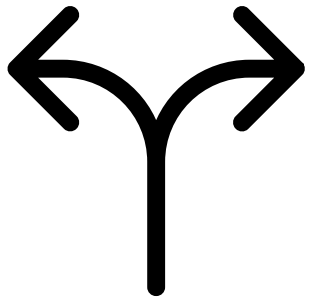

MULTIMODALITAT

2. EL GEST

- Funció facilitadora: reforça informació verbal
- Funció compensatòria: aporta informació que no apareix en la parla

DUAL CODING

ELEMENTS FACILITADORS

La **multimodalitat** no significa tenir un nombre major de **pistes**. Significa tenir un nombre decent de pistes acústiques i gestuals que es presentin de forma **coordinada**.

ELEMENTS FACILITADORS

La **multimodalitat** no significa tenir un nombre major de **pistes**. Significa tenir un nombre decent de pistes acústiques i gestuals que es presentin de forma **coordinada**.

3. Qui se'n pot beneficiar?

Reija, 8 anys

Té dificultats amb el plural –*s*

Sovint comet errors com "molts cotxe"

Entén la representació de quantitat

BENEFICIS

Reija, 8 anys

Té dificultats amb el plural –*s*

Sovint comet errors com "molts cotxe"

Entén la representació de quantitat

- És un assumpte conceptual?
- És auditiu?
- D'extracció de regles?
- De prominència?

Reija, 8 anys

Trastorn del desenvolupament del llenguatge (TDL)

Reija, 8 anys

Trastorn del desenvolupament del llenguatge (TDL)

↓

- Dificultats en el marcatge morfològic
- Menor sensibilitat a les pistes acústiques subtils

Reija, 8 anys

Trastorn del desenvolupament del llenguatge (TDL)

↓

- Dificultats en el marcatge morfològic
- Menor sensibilitat a les pistes acústiques subtils

La **–*s* del plural**
(suau, poca amplitud acústica)

Les **terminacions verbals** (*canta-canten*)
no són tòniques (= no són prominents)

Reija, 8 anys

Trastorn del desenvolupament del llenguatge (TDL)

↓

- Dificultats en el marcatge morfològic
- Menor sensibilitat a les pistes acústiques subtils

?

La **–*s* del plural**
(suau, poca amplitud acústica)

Les **terminacions verbals** (*canta-canten*)
no són tòniques (= no són prominents)

BENEFICIS

Molts infants amb **TDL** tenen dificultats no perquè no hi sentin bé, sinó perquè els indicis lingüístics són massa subtils o gairebé **imperceptibles** acústicament.

BENEFICIS

Molts infants amb **TDL** tenen dificultats no perquè no hi sentin bé, sinó perquè els indicis lingüístics són massa subtils o gairebé **imperceptibles** acústicament.

- ✓ Augment de **prominència** al codi lingüístic.
- ✓ Amplificador d'**atenció**.
- ✓ Via **compensatòria** d'informació.
- ✓ Reducció de **memòria de treball**.

BENEFICIS

Molts infants amb **TDL** tenen dificultats no perquè no hi sentin bé, sinó perquè els indicis lingüístics són massa subtils o gairebé **imperceptibles** acústicament.

- ✓ Augment de **prominència** al codi lingüístic.
- ✓ Amplificador d'**atenció**.
- ✓ Via **compensatòria** d'informació.
- ✓ Reducció de **memòria de treball**.

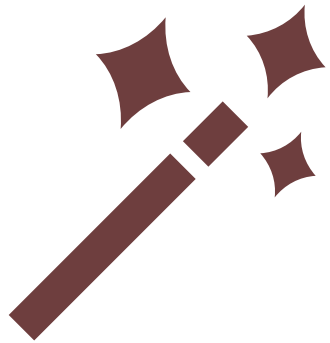

És universal, el benefici del gest?

És universal, el benefici del gest?

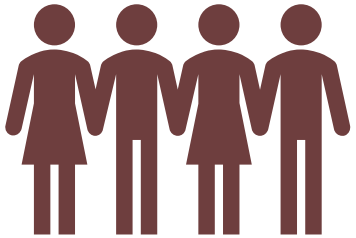

60 catalans

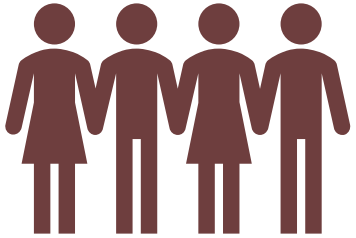

60 finesos

És universal, el benefici del gest?

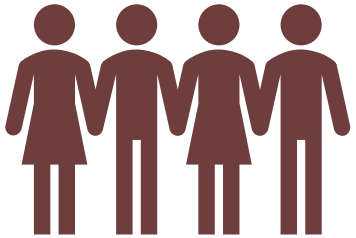

60 catalans

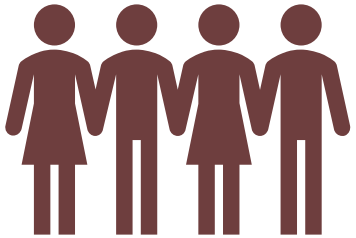

60 finesos

TASCA D'APRENENTATGE ASSOCIATIU PARAULA-IMATGE

- Verbs inventats (e.g., *bilnol – bilnop)* amb imatges d'accions (e.g., 1 persona bevent vs. +1 persona bebent)
- Manipulació de la prominència:
  - **Morfema no prominent** (NP) *bilnol*
  - **Morfema prominent acústic** (AC) *bilnol*
  - **Morfema prominent multimodal** (MM) *bilnol*

És universal, el benefici del gest?

CAT

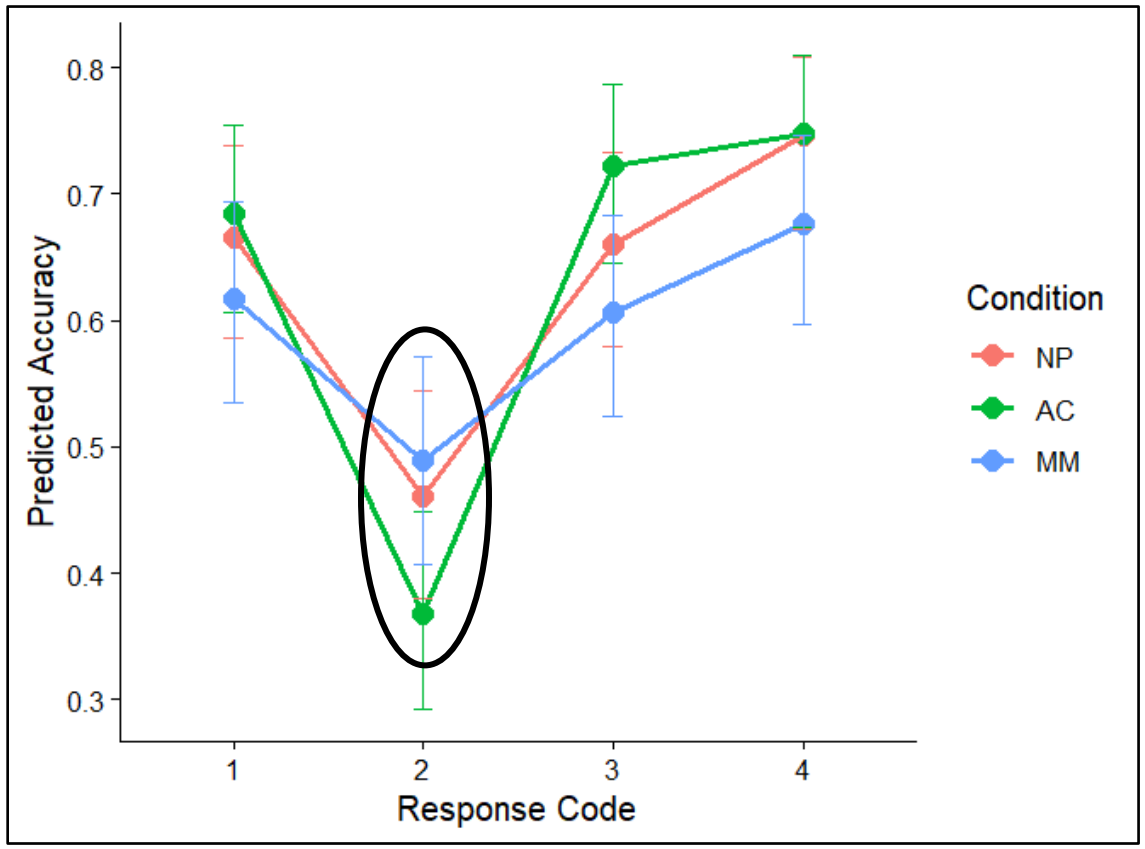

FIN

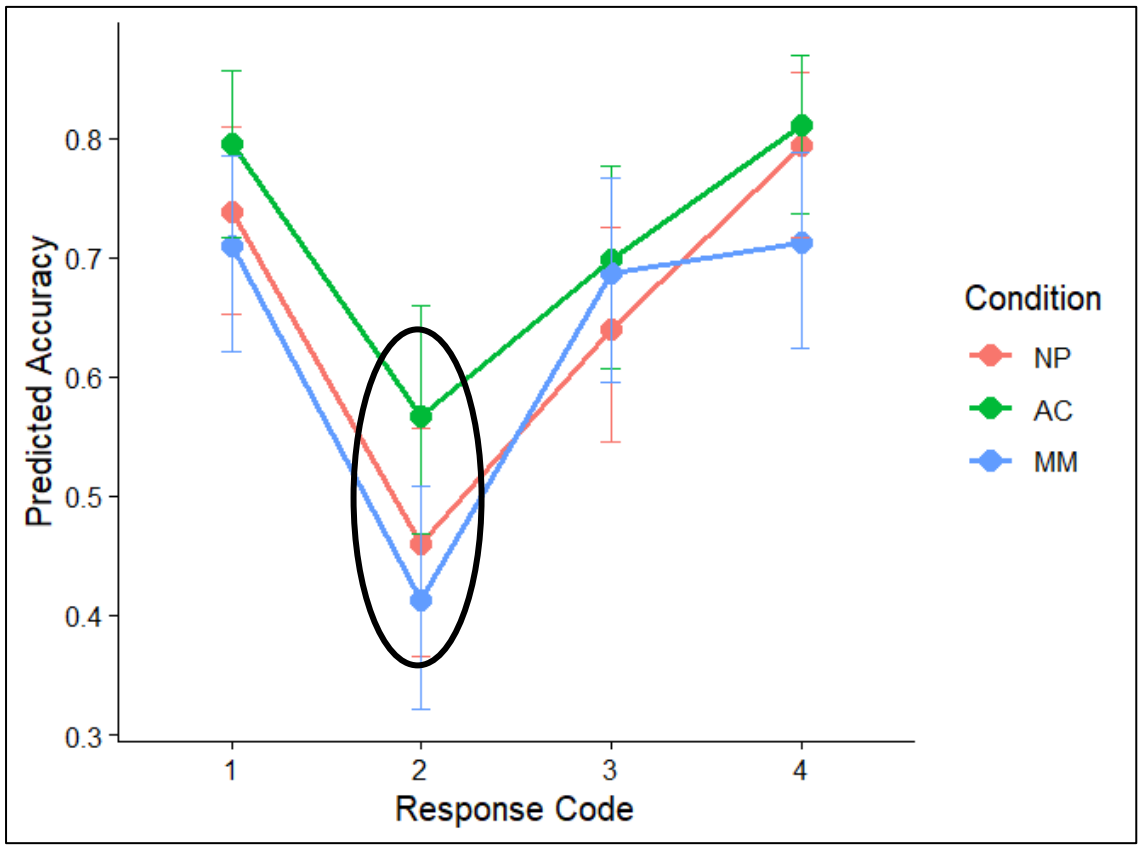

Interacció Condició i TipusResposta: **MM ajuda** a **CAT** (però no a FIN) a **detectar** patrons morfològics (z= -1.71).

És universal, el benefici del gest?

- Com s'interpreten, aquests resultats?
- Quina creieu que és l'explicació d'aquesta diferència de condicions, a l'hora d'adquirir patrons lingüístics?
- Quina experiència teniu amb l'alumnat del país on feu el lectorat?

IDEES CLAU PER NO OBLIDAR

- La **gramàtica** no és només una qüestió de regles. És una qüestió de processament.
- La modulació de la **prosòdia** i el **gest** no són afegits. Són informació lingüística.
- La **multimodalitat** pot no només potenciar l'aprenentatge, sinó també compensar dificultats.
- No cal revolucionar la metodologia d'**ensenyament-aprenentatge**. Cal observer les bases de l'adquisició lingüística (és a dir, com comencem a aprendre) i prestar atenció a allò que funciona.

Abans de marxar...

ELEMENTS FACILITADORS

mip

mipa

mipi

mipo

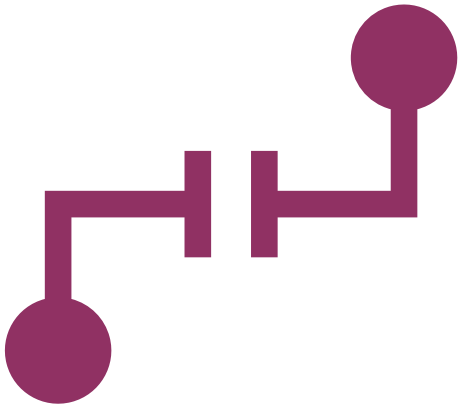

Quin dels dos equips ho recorda millor?